

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ЕФЕКТИВ- НІСТЬ УПРАВЛІННЯ ТОРГОВЕЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ

В. БІЛЯВСЬКИЙ, асист.,
Київський національний торговельно-економічний університет

Посилення соціальної відповідальності підприємств, заохочення їх до соціальної активності є необхідними умовами для створення соціальної солідарності в країні. При цьому активна соціальна позиція підприємств має полягати в гармонійному співіснуванні, взаємодії та постійному діалозі із суспільством, участі у вирішенні соціальних проблем. Очевидно, що суспільство теж повинно підтримувати цей взаємозв'язок, надаючи такі послуги, як інвестування у суспільні блага, якими користується торговельне підприємство, правоохоронна діяльність та відповідне законодавче регулювання, і фінансуючи ці сфери через побудовану систему державного і місцевих бюджетів.

Тому напрями визначення соціальної відповідальності потрібно розглядати на трьох рівнях: державному, місцевому та на рівні торговельного підприємства. Якщо на перших двох рівнях проявляється соціальна відповідальність перед громадянами і створюється атмосфера взаємної довіри та передбачуваності (сприяє успішному господарюванню), то й торговельне підприємство, зазвичай, не може бути безвідповідальним.

У відповідь на зростаючий інтерес до соціальної відповідальності в Україні, Представництво ООН в Україні провело презентацію ініціативи Глобального Договору¹ 6 грудня 2005 під час Форуму соціальної відповідальності бізнесу та Глобального Договору. Основною метою Форуму було продовження діалогу між зацікавленими сторонами щодо соціальної відповідальності, а також мобілізація основної групи підприємств для підписання Глобального Договору та створення мережі Глобального Договору в Україні.

Перехід до ринкових відносин, реформування системи влади в Україні призвели до ситуації, коли на місцевому рівні роботодавці часто практикують приховування прибутків від оподаткування, намагаються діяти “у тіні”, необґрунтовано завищують ціни на товари та послуги, затримують сплату заробітної плати найманим працівникам тощо.

¹ Глобальний Договір ООН [Електронний ресурс] – Систем. вимоги: Pentium-266; 32 Mb RAM; Windows 98/2000/NT/XP. – Web: www.oblrada.ks.ua/index.php?id=10501;

У межах цієї проблеми неадекватною є позиція органів місцевого самоврядування. З одного боку, роботодавці є також виборцями, причому саме від них багато у чому залежить належна життєдіяльність місцевої громади. З іншого боку, через деструктивну діяльність багатьох торговельних підприємств, наявних податкових відрахувань не вистачає для нормальної роботи місцевої влади щодо підтримки інфраструктури населеного пункту та необхідних соціальних виплат.

На сьогодні майже 70 % об'єктів соціальної інфраструктури підприємств передана на баланси міських рад². Проте, у результаті застосування чинної схеми міжбюджетних трансфертів складається ситуація, коли органи місцевого самоврядування позбавлені можливості самостійно вирішувати власні проблеми: одні – через залежність від дотацій, інші – через те, що невикористані кошти вилучаються.

Так, основним джерелом надходження коштів до місцевого бюджету є різні податки та збори, а також надходження від приватизації та оренди комунального майна. На сьогодні суб'єкти місцевого самоврядування зазвичай не мають у своїй комунальній власності високорентабельних комерційних підприємств (у тому числі й торговельних).

При цьому, якщо припустити, що на певному торговельному підприємстві конкретного населеного пункту проблеми соціальної відповідальності успішно розв'язуються, то подібна ситуація не забезпечить автоматично добробут всього населення цього населеного пункту. Проблему можна вирішити, лише піднявшись над масштабами підприємства, оцінюючи соціальну відповідальність з позицій суб'єктів місцевого самоврядування.

У таких умовах саме органи місцевої влади мають відігравати ключову роль у налагодженні стабільного та ефективного зв'язку між торговельним підприємством та громадою у вирішенні соціальних проблем останньої на засадах добровільності та взаємовигоди.

Зрозуміло, що будь-якому торговельному підприємству поодиноці буде складно впоратись із таким над завданням, а саме підвищенням соціальної відповідальності торговельного підприємства. Необхідна партнерська взаємодія торговельного підприємства з бізнес-освітою, урядовими структурами та громадськими організаціями. Така взаємодія дасть ефект синергії за умови відповідності і взаємодоповнюваності їх місій та практичної реалізації останніх.

² *Проблеми та перспективи управління розвитком соціальної інфраструктури на місцевому рівні* [Електронний ресурс] / Відділ регіональної політики – Систем. вимоги: Pentium-266; 32 Mb RAM; Windows 98/2000/NT/XP. – Web: www.niss.gov.ua/Monitor/April/7.htm;